Úřední věstník
Evropské unie

CS
Řada C

C/2025/5150

28.10.2025

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

Otázka vzájemné závislosti mezi mírem a změnou klimatu: potřeba obnovené globální diplomacie

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(C/2025/5150)

Zpravodaj: **Dimitris DIMITRIADIS**

Spoluzpravodaj: **Peter SCHMIDT**

Poradci	Ioannis PAPADIMOS (pro zpravodaje, skupina I) Jeffrey SACHS (pro spoluzpravodaje, skupina II)
Rozhodnutí plenárního shromáždění	23. 1. 2025
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu
Odpovědná sekce	Vnější vztahy
Přijato v sekci	12. 6. 2025
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	71/1/1
Přijato na plenárním zasedání	17. 7. 2025
Plenární zasedání č.	598
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	131/17/7

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropská unie (EU) musí zaujmout komplexní a integrovaný přístup, aby mohla řešit stále větší provázanost mezi změnou klimatu, zdravím, bezpečnostními riziky a globální správou. Vzhledem k tomu, že mezinárodní spolupráce čelí stále větším výzvám, jako je autoritářství, protekcionismus a nacionalismus, měla by EU stanout jako důvěryhodný a odolný aktér v čele celosvětové diplomacie v oblasti klimatu. Je naprosto nezbytné, aby již politiky v oblasti klimatu a bezpečnosti nebyly posuzovány izolovaně. Místo toho je třeba je chápat jako aspekty udržitelné a mírové globální budoucnosti, které se vzájemně posilují. Hlavním posláním evropského projektu je totiž podporovat a zachovávat mír, základní práva a demokracii.

1.2 V zahraniční politice by EU měla prosazovat diplomacii v oblasti klimatu, která by propojovala environmentální cíle se snahami o předcházení konfliktům a s budováním míru. Tento přístup se musí opírat o obnovená globální spojenectví, inkluzivní partnerství a integrované politické rámce. Vnější angažovanost EU, která se vyvíjí, by měla odrážet to, že globální problémy jsou vzájemně provázané, a zároveň je třeba uznat, že existuje úzká vazba mezi zhoršováním stavu životního prostředí a nestabilitou. EU může přispět k řešení základních příčin konfliktů a zároveň posílit globální závazky v oblasti klimatu tím, že zařadí otázky klimatické bezpečnosti do svých diplomatických a rozvojových strategií.

1.3 Kromě toho by EU měla šířit hodnoty tím, že bude podporovat opatření v oblasti klimatu, jež budou v souladu s cíli udržitelného rozvoje. To zahrnuje investice do řádné správy věcí veřejných, potravinového zabezpečení, zabezpečení dodávek vody a energetické bezpečnosti, bezpečných měst a odolných zdrojů obživy. Humanitární a adaptační úsilí by mělo být inkluzivní a participativní a mělo by zapojovat místní organizace, iniciativy, které by byly vedené mladými lidmi a zaměřené na ženy, a dále aktéry občanské společnosti.

1.4 Zásadní význam má i nadále vytvoření jasného a ambiciózního vlastního programu. EU musí prostřednictvím vnitrostátních a celounijních akčních plánů urychlit provádění Zelené dohody pro Evropu. Tyto plány by se měly zabývat dekarbonizací, ochranou biologické rozmanitosti, postupy oběhového hospodářství a udržitelným využíváním půdy. Současné hospodářské problémy nesmí tuto transformaci oddálit. Investice v oblasti klimatu by měly místo toho být využity jako nástroj pro dosažení hospodářského oživení, vedoucího postavení v oblasti technologií a globální konkurenceschopnosti v rámci ekologických a digitálních inovací.

1.5 Zároveň by EU měla zvýšit diplomatické úsilí v oblasti Zelené dohody a cílů udržitelného rozvoje tím, že využije své odborné znalosti v oblasti udržitelnosti na podporu rozvíjejících se regionů. To znamená mimo jiné posílit partnerství prostřednictvím strukturované spolupráce s globálním Jihem. Tím, že Evropa bude podporovat společné rámce pro otázky klimatu a bude usnadňovat přenos technologií, může stimulovat spravedlivou transformaci v zemích globálního Jihu a zároveň posílit svůj celosvětový vliv.

1.6 V rámci mnohostranných fór musí být EU i nadále v čele celosvětového prosazování zájmů v oblasti klimatu. Měla by propagovat výzvy k přijetí ambiciózních opatření na Valném shromáždění OSN a na zasedáních Rady bezpečnosti i v rámci klíčových úmluv o životním prostředí, jako je Rámcová úmluva Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC), Úmluva o biologické rozmanitosti (CBD) a Úmluva OSN o boji proti desertifikaci (UNCCD). Výrazné mnohostranné působení má zásadní význam zejména v kontextu menší angažovanosti USA.

1.7 Obnovená diplomatická strategie EU pak musí vycházet ze tří hlavních zásad. Zaprvé by měly být do strategií pro předcházení konfliktům plně začleněny otázky klimatu. To znamená, že je třeba do úsilí o budování míru zařadit analýzu environmentálních rizik a proaktivně řešit napětí vyvolané v souvislosti se zdroji. Zadruhé musí EU upřednostňovat regionální a mnohostrannou spolupráci, která posiluje odolnost vůči změně klimatu i řešení konfliktů a podporuje úsilí o přizpůsobení se změně klimatu na místní a regionální úrovni. Zatřetí by měl být jako mírový mechanismus podporován udržitelný rozvoj, a to cílenými investicemi do energie z obnovitelných zdrojů, opětovného zalesňování a zemědělství šetrného ke klimatu, což pomáhá snižovat zranitelnost a předcházet konfliktům.

1.8 EHSV v zájmu nastolení obnovené a posílené diplomacie naléhavě vyzývá EU, aby překonala vnitřní roztříštěnost a podnikla odvážné kroky směřující ke strategické autonomii. Tato strategická autonomie se však musí promítnout do operativních schopností, konkrétních politik a koordinovaných opatření mezi členskými státy. Bez hmatatelného pokroku v oblasti obrany, energetické nezávislosti a ekonomické odolnosti hrozí, že by EU mohla zůstat pozadu ve světě, který je pod stále větším vlivem mocenských bojů a jednostranně přijímaných rozhodnutí.

1.9 Pouze prostřednictvím tohoto integrovaného a proaktivního přístupu založeného na hodnotách si může EU zachovat důvěryhodnost a vedoucí postavení ve světě, který čelí dvojí hrozbě spočívající v narušení klimatu a geopolitické nestabilitě. S ohledem na tento cíl by EU mohla využít svou obchodní politiku jako nástroj na podporu udržitelného rozvoje, řešení změny klimatu a mírového hospodářského růstu, neboť obchodní politika je výlučnou pravomocí EU, což Evropě umožňuje vystupovat jednotně, a tedy „vyvážet“ evropské hodnoty v oblasti lidských a sociálních práv, ochrany životního prostředí a politiky v oblasti klimatu.

2. **Úvod**

2.1 EHSV uznává, že nelze popírat skutečnost, že změna klimatu a globální stabilita spolu neoddělitelně souvisejí. Zvyšující se teploty, extrémní povětrnostní události a nedostatek zdrojů nejsou jen otázky související s životním prostředím, ale také významné katalyzátory konfliktů. Chceme-li zachovat mír, musíme uznat, že základním prvkem bezpečnostní politiky jsou opatření v oblasti klimatu. Vzhledem k této naléhavé skutečnosti je třeba znovu prosazovat globální diplomacii, v jejímž rámci by se součástí úsilí o budování míru stala odolnost vůči změně klimatu.

2.2 EHSV si s ohledem na svou předchozí činnost, zejména v souvislosti se stanovisky REX/569 ([1]) a REX/578 ([2]), přeje navázat na závěry a doporučení v nich obsažená, v nichž se na jedné straně zdůrazňuje, že je důležité pochopit komplexní vazby mezi klimatem a bezpečností, jelikož změna klimatu a zhoršování stavu životního prostředí jsou globální výzvy, jejichž dynamika má spolu se slabými místy v oblasti zemědělství, vodohospodářství ([3]) a infrastruktury dopad na lidi v řadě zemí. Na druhé straně se v uvedených závěrech a doporučeních poukazuje na to, že je nutné naléhavě reagovat a poskytovat odolná řešení těchto výzev, a vyzdvihuje se základní poslání evropského projektu, jímž je podporovat a zachovávat mír, jenž úzce souvisí s ochranou a prosazováním základních práv a demokracie. EHSV již rovněž upozornil na škody na životním prostředí způsobené válkou, mezi něž patří degradace ekosystémů, znečištění ovzduší a vody a kontaminace orné půdy a pastvin ([4]).

2.3 Změna klimatu se blíží k několika globálním bodům zvratu, nebo je již překročila. Mezi ně patří: 1) zvýšení hladiny moří o několik metrů; 2) zánik hlavních biomů (např. přeměna amazonského deštného pralesa na travní porosty); 3) zastavení oceánské cirkulace, urychlené oteplování Jižního oceánu (zrychlené tání Západoantarktického ledovcového štítu) a ochlazování severního Atlantiku; 4) tání boreálního permafrostu a rozsáhlé požáry boreálních lesů.

2.4 Změna klimatu způsobí, že násilné konflikty budou častější, rozsáhlejší a intenzivnější a v jejich důsledku bude docházet k destabilizaci klimatu následujícím způsobem: 1) ve společnosti se bude destabilizovat politická situace a vypuknou sociální konflikty (mezi městy a venkovem, mezi usedlým a stěhovavým způsobem života atd.); 2) prohloubí se celosvětová potravinová krize z důvodu snížení zemědělských výnosů, roztříštění globálního obchodu s potravinami a zvýšení cen potravin; 3) zintenzivní se mezinárodní konflikty týkající se energetických zdrojů a nerostných surovin; 4) zhorší se přeshraniční spory o sladkovodní zdroje; 5) bude docházet k přesunu obyvatel; 6) bude narůstat extrémní chudoba, jako je tomu v např. oblastech postižených konflikty v Sahelu, ve východním Kongu, Etiopii a Súdánu; 7) Arktida bude zpřístupněna námořní dopravě, těžbě a dalšímu rozvoji hospodářské činnosti, čímž se mezi různými aktéry zvýší strategické soupeření a rovněž pravděpodobnost konfliktů. Proto je důležité poukazovat na potřebu soudržnosti mezi členskými státy a sousedy a partnery EU, zejména s cílem zajistit kontinuitu mezi oblastmi mimo evropské území i v rámci něj.

2.5 Dále existuje pět hlavních způsobů, jak násilné konflikty znemožňují boj proti změně klimatu: 1) násilné konflikty a obecněji vojenské operace přímo způsobují rozsáhlé škody na životním prostředí; 2) násilné konflikty brání vládám, aby plánovaly a investovaly ve třech zásadně důležitých oblastech klimatických opatření: zmírňování (zavádění energetického systému s nulovými emisemi), přizpůsobování (cílené investice do kompenzování škod na životním prostředí, jako je ochrana proti povodním a suchu) a odolnost (komplexní investování do systémů varování a na budování kapacit lidských systémů k překonání ztrát a škod souvisejících s klimatem; 3) násilné konflikty vyčerpávají příjmy vlád, které jsou nezbytné k provádění zásadně důležitých investic v oblasti klimatu; 4) násilné konflikty brání spolupráci mezi státy, která má zamezit parazitování v rámci boje proti změně klimatu. Jelikož násilné konflikty proti sobě staví jednotlivé státy, je částečně či úplně znemožněno dosáhnout oboustranně výhodné spolupráce; 5) násilné konflikty podkopávají důvěru mezi jednotlivými státy, která je potřebná pro regionální činnosti v oblasti klimatu, jako je přeshraniční spolupráce týkající se energetiky (např. sdružování zásobníků energie z obnovitelných zdrojů do jednoho společného zásobníku či společná správa ohroženého biomu, jako je deštný prales nebo povodí, které patří dvěma nebo více sousedním zemím).

2.6 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) uznává, že je naléhavě nutné řešit vzájemnou závislost mezi změnou klimatu a mírem. Změna klimatu ve stále větší míře zapříčiňuje celosvětovou nejistotu, prohlubuje stávající zranitelnost, přispívá k nucenému vysídlování a zintenzivňuje soupeření o omezené zdroje. Jelikož rizika související s klimatem narůstají, musí EU posílit své diplomatické a institucionální reakce s cílem řešit dopady klimatu na mír a stabilitu, a to zejména v rámci nového geopolitickém řádu. Činnost EHSV v oblasti diplomacie týkající se oběhového hospodářství může cíle tohoto stanoviska doplnit. Například Evropská obranná agentura již interně usiluje o uplatňování zásad oběhového hospodářství při zadávání veřejných zakázek (prostřednictvím inkubačního fóra pro oběhové hospodářství v evropské obraně financovaného programem LIFE), což v této oblasti umožňuje konzistentní příležitosti.

([1]) Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Diplomatická činnost EU v oblasti klimatu (stanovisko z vlastní iniciativy) (Úř. věst. C, C/2024/1575, 5.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1575/oj).

([2]) Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke společnému sdělení Evropskému parlamentu a Radě – Nový pohled na provázanost klimatu a bezpečnosti: Řešení dopadu změny klimatu a zhoršování životního prostředí na mír, bezpečnost a obranu (JOIN(2023) 0019 final) (Úř. věst. C, C/2024/2106, 26.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2106/oj).

([3]) Co se týče problematiky vody, viz výzvu EHSV k vypracování modré dohody pro EU a související stanoviska: Modrá dohoda pro EU, EHSV.

([4]) Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Právo na zdravé životní prostředí v Evropské unii, zejména v souvislosti s válkou na Ukrajině (stanovisko z vlastní iniciativy) (Úř. věst. C 228, 29.6.2023, s. 10).

3. **Obecné souvislosti**

3.1 Změna klimatu je zásadně důležitou a naléhavou bezpečnostní výzvou, která mění globální stabilitu. Kaskádové účinky změny klimatu zhoršují stávající zranitelnost a způsobují nová bezpečnostní rizika, zejména v nestabilních regionech a městských centrech.

3.2 Řešení výzev v oblasti klimatu a dodržování mezinárodního řádu založeného na pravidlech jsou vzájemně propojené priority, jelikož jeden aspekt se neobejde bez druhého a oba mají zásadní význam pro ochranu bezpečnosti obyvatel a států.

3.3 Cíl, jenž spočívá v řešení změny klimatu, je zakotven v čl. 191 odst. 1 SFEU jako myšlenka, kterou je třeba prosazovat v rámci vnější činnosti Unie. V globální strategii EU z roku 2016 se uvádí, že „změna klimatu a zhoršování stavu životního prostředí vedou k dalšímu vyostření případných konfliktů, neboť mají dopad na desertifikaci, znehodnocování půdy a nedostatek vody a potravin“. V této strategii se problematika klimatu považuje za „multiplikátor hrozeb, který způsobuje nedostatek vody a potravin, pandemie a přesídlování“ ([5]).

3.4 Klíčovou složkou politického rámce EU, jejímž cílem je přeměnit Unii v moderní a konkurenceschopnou ekonomiku účinně využívající zdroje, by také měla zůstat Zelená dohoda pro Evropu ([6]). V té je nejen stanoven závazek, aby se Evropa stala prvním „uhlíkově neutrálním kontinentem do roku 2050“, ale jejím cílem je rovněž sjednotit cíle v oblasti klimatu se strategiemi růstu prosperity a bezpečnosti. Tento komplexní plán svědčí o odhodlání EU bojovat proti změně klimatu vypracováním komplexní a mnohostranné strategie, která bude zohledňovat geopolitické, hospodářské a environmentální faktory.

3.5 EU by rovněž měla využít strategii Global Gateway a propojit klimatickou a geoekonomickou diplomacii tím, že posílí mezinárodní spolupráci a zároveň do svých stěžejních projektů a iniciativ začlení cíle udržitelného rozvoje. Její hlavní projekty by měly souběžně řešit problematiku míru, konfliktů a demokracie.

3.6 V rámci širší vazby mezi klimatem a bezpečností přispívá k rozsáhlejší agendě EU provádění plánu pro změnu klimatu a obranu, a to zejména k závěrům Rady o diplomatické činnosti v oblasti klimatu z ledna 2020 ([7]).

3.7 Rada EU přijala v březnu 2022 Strategický kompas ([8]), který následně schválili vedoucí představitelé EU. Kompas je koncipován tak, aby umožnil vytvoření společné strategické vize týkající se bezpečnostních výzev, včetně klimatu, a její konkrétní promítnutí do činnosti a výsledků.

3.8 Bez ohledu na neustále opakovaný slogan, že „politika v oblasti klimatu je nyní bezpečnostní politikou“, se však EU ještě více vzdálila dosažení komplexní ekologické bezpečnosti. Obsáhlejší klimatický geopolitický prvek politiky EU tedy kupodivu není v situaci, kdy dochází k tak závažné změně, uplatňován. Nedošlo k žádnému významnému pokroku a klimatická geopolitika je v některých ohledech z důvodu jiných geopolitických strategií odsunována do pozadí a na scénu se vrací tradičnější pojetí bezpečnosti. Tato situace nastala jak z geoekonomických, tak politických důvodů.

4. **Připomínky**

EU musí naléhavě zaujmout vedoucí postavení

4.1 EHSV chápe, že vzestup autoritářství, protekcionismu a nacionalismu mohou při řešení bezpečnostních rizik vyplývajících ze změny klimatu ohrozit mezinárodní spolupráci. Žijeme v době, kdy je politika v oblasti klimatu stále více provázána s bezpečnostní politikou, avšak vazba mezi společnou činností a globálním porozuměním je stále roztříštěnější a nelze ji považovat za samozřejmost.

([5]) https://www.eeas.europa.eu/eeas/global-strategy-european-unions-foreign-and-security-policy_en.
([6]) https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_cs.
([7]) https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-climate-change-and-defence-roadmap_en.
([8]) https://www.eeas.europa.eu/eeas/strategic-compass-security-and-defence-1_en.

4.2 EHSV je toho názoru, že ať už se jedná o obranu, obchod, klima, nebo diplomacii, Evropa musí řešit velice složitou otázku, jak se stát odolným a nezávislým aktérem na globální scéně. Vzhledem k tomu, že pro USA ztrácí činnost v oblasti klimatu na významu, musí se Evropa proaktivně připravit na situaci, kdy bude nucena jednat bez přispění Spojených států.

4.3 EHSV je pevně přesvědčen, že s ohledem na to, že USA odstoupily od mezinárodních ujednání a závazků v oblasti klimatu, se EU musí nejen pokusit získat prostředky k tomu, jak tuto mezeru zaplnit, ale také posílit spojenectví, která chrání politiky v oblasti klimatu před geopolitickými otřesy. Právě nyní nastal čas globální diplomacii obnovit. Svět si nemůže dovolit řešit změnu klimatu a konflikty odděleně. Udržitelná budoucnost v míru závisí na naší schopnosti tyto oblasti propojit a provádět integrovaná řešení, která podpoří environmentální i geopolitickou stabilitu.

4.4 EU plní při podpoře této transformace klíčovou úlohu a zajišťuje, aby opatření v oblasti klimatu již nebyla vnímána jako problematika, která je na budování míru nezávislá, ale naopak jako její zásadní součást. V měnící se zahraniční politice EU se musí odrážet vzájemná propojenost globálních výzev, zejména vazby mezi zhoršováním životního prostředí a konflikty. Tuto naléhavou výzvu nelze podceňovat. Vzhledem k tomu, že se zostřují bezpečnostní hrozby související s klimatem, je třeba, aby se diplomacie vyvíjela tak, že tato nová realita bude zohledněna.

4.5 EHSV navrhuje, aby EU nadále zastávala své postavení důvěryhodného partnera v boji proti změně klimatu tím, že bude klást důraz na svou vedoucí úlohu a bude šířit příslušné hodnoty. To by mohlo znamenat, že se bude investovat do širších cílů udržitelného rozvoje (jako je řádná správa věcí veřejných, živobytí, potravinové zabezpečení a bezpečná města) a že do humanitární činnosti zaměřené na klima a bezpečnost budou muset být zapojeny místní organizace, mládežnické organizace a občanská společnost. Zásadní význam má inkluzivní, rozmanité a fakticky podložené přijímání rozhodnutí o zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně a také snižování rizika katastrof, reakce na ně a energetická a hospodářská bezpečnost.

4.6 EHSV vyzývá EU k překonání vnitřní roztříštěnosti a k přijetí odvážných kroků směřujících ke strategické autonomii. Tato strategická autonomie se však musí promítnout do operativních schopností, konkrétních politik a koordinovaných opatření mezi členskými státy. Bez hmatatelného pokroku v oblasti obrany, energetické nezávislosti a ekonomické odolnosti hrozí, že by EU mohla zůstat pozadu ve světě, který je pod stále větším vlivem mocenských bojů a jednostranných rozhodnutí.

4.7 Pro geopolitickou stabilitu, soběstačnost a budování míru má zásadní význam zejména ekologická transformace energetiky. Zatímco jednotlivé státy se musí zasazovat o vyšší míru hospodářské spolupráce mezi regiony a zaměřovat se na transformaci globálního energetického systému, Evropa musí souběžně investovat do vlastních kapacit obnovitelných zdrojů energie, aby posílila energetickou decentralizaci a soběstačnost. Tento dvojí přístup umožňuje snižovat celosvětové emise a zároveň podporovat vzájemnou důvěru, omezovat závislost na fosilních palivech a oslabovat riziko konfliktů.

4.8 EU by měla vypracovat strategii pro opatření v oblasti klimatu, jež se bude vyznačovat třemi aspekty. Zaprvé by měla stanovit vnitrostátní a celounijní plány pro splnění cílů Zelené dohody pro Evropu v oblasti dekarbonizace, zachování biologické rozmanitosti, ochrany využívání půdy, oběhového hospodářství a dalších opatření. To, že v Evropě nyní nastala hospodářská stagnace, nesmí být důvodem ke zpoždění, ale spíše motivací k dalším opatřením. Investice do opatření v oblasti klimatu se budou zabývat nejen otázkami životního prostředí, ale budou rovněž působit jako hospodářský stimul a způsob, jak dospět ke globální konkurenceschopnosti Evropy v oblasti ekologických a digitálních technologií.

4.9 EU by měla stanout v čele diplomacie v oblasti Zelené dohody a cílů udržitelného rozvoje (Lafortune a kol., 2024 ([9])) spolu s dalšími důležitými zeměmi a regiony. Zde by pokroku dosaženého v rámci Zelené dohody pro Evropu využila k tomu, aby pomohla jiným regionům v rozvojovém světě přijmout podobný přístup. To by se mělo týkat iniciativ EU–Čína, EU–AU, EU–Indie, EU–ASEAN a EU–CELAC (Latinská Amerika) a dalších partnerů ze zemí globálního Jihu.

4.10 EU by měla investovat do multilateralismu a i nadále globálně prosazovat výzvu týkající se přijetí opatření v oblasti klimatu, zejména s ohledem na to, že se Spojené státy v této oblasti vzdaly veškeré přiměřené odpovědnosti. Evropa by měla převzít vedení a vyzvat k urychlenému přijetí opatření v rámci Valného shromáždění a Rady bezpečnosti OSN a na zasedáních konference smluvních stran Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC), Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD) a Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci (UNCCD).

([9]) Lafortune, Guillaume, Grayson Fuller, Adolf Kloke-Lesch, Phoebe Koundouri a Angelo Riccaboni (2024), European Elections, Europe's Future and the Sustainable Development Goals/Europe Sustainable Development Report 2023/24 (Evropské volby, budoucnost Evropy a cíle udržitelného rozvoje – zpráva o udržitelném rozvoji Evropy za rok 2023–2024), zpráva SDSN Europe, https://www.tara.tcd.ie/handle/2262/104407.

4.11 Pokud jde o proces UNFCCC, dokončení pařížského souboru pravidel lze přičíst účinnosti globální diplomacie v oblasti klimatu. Vzhledem k tomu, že se dostáváme do fáze, která následuje po vyjednávání a v níž mohou nové formy pluralismu, aliancí a dvoustranných partnerství dát multilateralismu novou podobu, **bude úloha občanské společnosti stále důležitější**. Subjekty občanské společnosti budou mít zásadní význam, jelikož budou udávat směr a převádět dohody o klimatu do praxe prostřednictvím soustavného diplomatického úsilí na místní úrovni.

4.12 Obnovená diplomatická strategie EU musí vycházet ze tří hlavních zásad.

4.12.1 Začlenění klimatických aspektů do prevence konfliktů: ústředním pilířem snah o budování míru musí být klimatická bezpečnost. EU by spolu s mezinárodními organizacemi a vládami měla do svých diplomatických strategií zařadit posouzení rizik pro životní prostředí a zajistit, aby bylo proaktivně řešeno napětí související se zdroji.

4.12.2 Posílení mnohostranné spolupráce: Evropská unie, Organizace spojených národů a další globální aktéři musí vytvořit silnější spojenectví, jejichž prioritou bude odolnost vůči změně klimatu i řešení konfliktů. Strategie pro přizpůsobení se změně klimatu, které snižují nestabilitu, mohou být posíleny prostřednictvím regionálních partnerství a spolupráce na místní úrovni.

4.12.3 Investice do ekologického rozvoje jako mírového mechanismu: jako stabilizační síla v nestabilních regionech mohou sloužit udržitelné hospodářské politiky, jež podporují energii z obnovitelných zdrojů, opětovné zalesňování a zemědělství šetrné ke klimatu. Tím, že komunitám poskytneme udržitelné zdroje obživy, můžeme snížit pravděpodobnost konfliktů souvisejících se zdroji.

V Bruselu dne 17. července 2025.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE